

Lynn LETERME Maakt kunst met de zeven kruiswoorden

Nog geen 23 is Lynn LETERME als ze straks afstudeert aan het Gentse conservatorium als master in de uitvoerende klassieke muziek. Voor haar persoonlijke artistieke project liet ze haar oog vallen op de pianoversie van *De zeven kruiswoorden* van Joseph HAYDN. Ze voert het werk op in een eigen crossmediale interpretatie en in samenwerking met zeven diakens. En of ons dat intrigeert.

‘Na mijn vormsel besloot ik wekelijks naar de mis te gaan’

Lieve WOUTERS

Voor geloofsopvoeding was er niet veel tijd bij de LETERMES, die een restaurant uitbaatten in Blankenberge. Maar er zijn niet altijd veel woorden nodig om door te geven wat je belangrijk vindt in het leven. Vanaf haar vormsel ging Lynn uit eigen beweging 's zondags naar de kerk. Twee jaar later zouden haar ouders het roer helemaal omgooien. Het restaurant deden ze van de hand. Vader begon de diakenopleiding. En er kwamen twee pleegzussen bij.

–Dat is niet niks om te verwerken op je veertiende. Hoe reageerde je?

In volle puberteit veranderde inderdaad zowat alles voor mij: we verhuisden, mama bleef nu thuis, twee baby's in huis. Plotse-ling had ik ook een vrije woensdagmiddag. Tot dan was de wekelijkse sluitingsdag immers gereserveerd voor de grootouders. Die woensdagmiddag vulde zich al gauw met muziek spelen, meer bepaald met orgel oefenen in de muziekschool. Toen had ik thuis nog niet zo'n instrument. Rond mijn veertiende ging ik zowat dagelijks naar de muziekschool: voor piano, koor, samenspel of orgel.

–Hoe beleefde je de diakenopleiding van je ouders en de wijding?

Geregeld kwam de groep van diakens in opleiding bij ons thuis bijeen. Ik herinner me vooral sloten koffie. In mijn kamer ving ik flarden van de gesprekken op, af en toe een lachsalvo. Het geloof was bij ons tot dan toe totaal geen gespreksonderwerp. We gingen ook niet veel naar de kerk: enkel eens op woensdag, de wekelijkse sluitingsdag in het restaurant, en met Kerstmis. Dat veranderde sterk. Vooral mijn moeder stond er nu op om wekelijks te gaan.

Intussen had ik al mijn vormsel gedaan en ik was gaan houden van de eucharistie. Ik werd er rustig van, had er veel aan. Na mijn vormsel bleef ik daarom wekelijks naar de kerk gaan. Na enige tijd vroegen ze me of ik bij de misdienaarsploeg wilde komen. Dat wilde ik wel: zat ik daar niet meer alleen.

Bij de wijding was ik achttien, net aan het conservatorium begonnen. Het was een heel emotionele gebeurtenis. Van ontroering heb ik veel gehuild. Oma vindt dat vader sterk veranderd is, maar dat vind ik niet. Voor mij is hij nog dezelfde vader, maar dan zonder die stress van vroeger. Hij werkt nu voornamelijk als proost in een aantal verenigingen.

Lynn Leterme, helemaal klaar voor haar versie van Haydns *Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze*. © Violet Corbett Brock

–Voor je persoonlijke artistieke project ga je aan de slag met een werk van Haydn dat het passieverhaal als uitgangspunt heeft. Hoe kwam je daarbij?

Meestal doe ik mijn vader muziek ontdekken, maar hier was het andersom. Tijdens zijn opleiding had hij veel naar *Die sieben*

„Haydns thematiek is zwaar, maar er zit toch ook veel hoop in. Dat is voor mij belangrijk”

letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze van Haydn geluisterd. Het is een zware thematiek, maar er zit toch ook veel hoop in. Dat vind ik belangrijk. Op het kruisje dat ik hier in huis heb hangen, zie je een verzen Christus. Ik hou minder van sombere afbeeldingen.

–Je moet dit werk ‘hertalen’. Wat doe je ermee? Je moet weten dat het stuk werd geschreven in opdracht van de Kerk in Cádiz,

Spanje. Het was bedoeld voor de Goede-Vrijdagviering. Na een prelude beklom de bisschop de kansel, sprak een van de zeven laatste woorden van Christus aan het kruis uit en gaf er dan een meditatie over. Na elke meditatie knielde de bisschop voor het altaar en dan weerklonk een sonate.

Haydn schreef het werk voor orkest omstreeks 1786, maar al snel ontstond een pianoversie. Ik ga de zeven sonates spelen op vleugelpiano. De bisschop wordt vervangen door zeven diakens die vanuit hun werkveld mediteren op de kruiswoorden. Er is onder meer een gevangenis-pastor bij en iemand die werkt voor Efreem, een organisatie die failliete ondernemers bijstaat. Tegelijk worden er foto's geprojecteerd en er wordt een hedendaags kunstwerk op de voorgrond geplaatst.

–Onlangs namen het Ensor Strijkkwartet en schrijver Dimitri Verhulst hetzelfde werk onder handen. Wat vind je van hun versie?

De uitvoering is natuurlijk schitterend. Over de teksten die Verhulst erbij schreef, kan ik niet zo goed oordelen. Laten we het erop houden dat de onze veel dichter bij het origineel zullen liggen.

–Daarnaast moet je ook nog een scriptie maken. Waarover gaat die?

In mijn scriptie vergelijk ik hoe componisten in verschillende stijlperiodes het religieuze tot uiting brachten. Kort gezegd kun je stellen dat in de barok profane en sacrale muziek dezelfde wendingen gebruikten om treurnis of blijdschap weer te geven. Haydn is de eerste die meer meditatief te werk gaat bij religieuze thema's. Liszt – en dan zijn we bij de romantiek – grijpt terug naar gregoriaanse melodieën en koralen die de toehoorder spontaan verbindt met religie. Een hedendaagse componist als Messiaen doet dan weer zijn eigen ding.

–Waar wil je je op toeleggen als je straks afgestudeerd bent?

Ik ben al organist in twee kerken en ik diriger een koor in Oostende. Daarnaast hoop ik halftijds te kunnen lesgeven en af en toe op te treden.

Wie Lynn Leterme en haar zeven diakens aan het werk wil horen, is welkom op 30 maart om 20 uur in de Joseph Ryelandtzaal, Achiel Van Ackerplein 3 in Brugge. Info en reservatie via lynnleterme@me.com.